

QP Code : 50563

(3 Hours)

[Total Marks : 70

- N.B. :** (1) **Attempt** any five questions of which at least **two** questions should be from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Answers of the **two** sections should be written in the **same** answer book.
(4) For **IDOL** students paper will carry **100** marks.

Section - I

1. State the significance of Agriculture in rural development.

OR

Explain the concept of Agriculture productivity and state the causes of low productivity in India.

2. Explain the causes and remedial measures for soil erosion.

OR

Discuss the acquisition of land for non-agriculture purpose.

3. Explain the various types of chemical fertilizers and state its consequences.

OR

State the methods and sources of agriculture water irrigation.

Section - II

4. Define the Green Revolution and explain its merites and de-merites.

OR

Discuss the agricultural policies in the era of post - Green Revolution.

5. Explain the role of Agriculture University in agricultural Development.

OR

Explain briefly on Department of Agriculture Government of Maharashtra.

6. Explain the concept of Sustainable Agriculture.

OR

State the significance of Green House and Tissue culture.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : ७०

- सूचना : (१) एकूण पाच प्रश्न सोडवा. प्रत्येक विभागातून किमान दोन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
(४) दूर व मुक्त अध्ययन IDOL संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रश्नपत्रिका १०० गुणांची असेल.

विभाग - १

१. ग्रामीण विकासातील शेतीचे महत्त्व विशद करा.

किंवा

कृषी उत्पादकतेची संकल्पना स्पष्ट करून भारतातील शेतीच्या अल्पउत्पादकतेची कारणे सांगा.

२. जमिनीच्या धूपेची कारणे स्पष्ट करून त्यावर उपाययोजना स्पष्ट करा.

किंवा

बिगरशेती वापरासाठी होणाऱ्या भूसंपादनावर चर्चा करा.

३. रासायनिक खताचे विविध प्रकार सांगून त्याचे दुष्परिणाम सांगा.

किंवा

शेती पाणी पुरवठ्याच्या पद्धती व मार्ग सांगा.

विभाग - २

४. हरितक्रांतीची व्याख्या सांगून त्याचे गुण - दोष सांगा.

किंवा

हरितक्रांतीनंतरच्या काळातील शेतीविषयक धोरणांवर चर्चा करा.

५. शेती विकासातील कृषी विद्यापीठाची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागाची सविस्तर माहिती स्पष्ट करा.

६. चिरस्थायी शेतीची संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

हरितगृह आणि उतीसंवर्धनाचे महत्त्व सांगा.